

תל עזקה: הקרב בין דוד לגלית

הטיול כאידאולוגיה

- עמדה אנטי בורגנית, אנטי גלותית
ללמוד "דרך הרגליים"
- התעוררות לאומית והבלטה דורית

קרב דוד וגלית – תל עזקה

1 Samuel Chapter 17 שמואל א

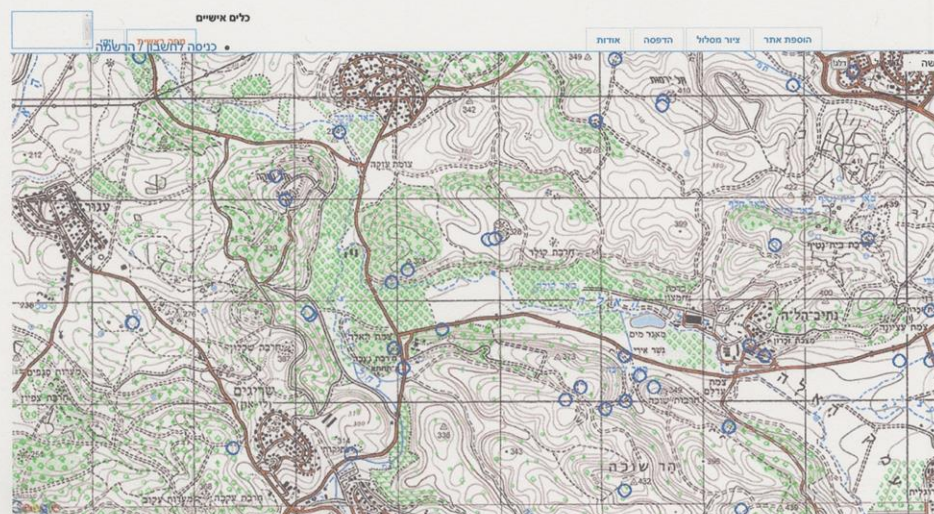
א וַיֵּאָסְפוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת-מַחְנֵיהֶם,
לְמַלְחָמָה, וַיֵּאָסְפוּ, שָׂכָה אֲשֶׁר לִיהוּדָה;
וַיַּחֲנוּ בֵּין-שׁוֹכֵה וּבֵין-עֲזֶקָה, בְּאַפְס
דָּמִים.

ב וַשָּׂאוּל וְאִישׁ-יִשְׂרָאֵל נֶאֱסָפוּ, וַיַּחֲנוּ
בְּעֵמֶק הָאֵלָה; וַיַּעֲרְכוּ מַלְחָמָה, לִקְרַאת
פְּלִשְׁתִּים.

ג וּפְלִשְׁתִּים עַמָּדִים אֶל-הָהָר, מִזָּה,
וְיִשְׂרָאֵל עַמָּדִים אֶל-הָהָר, מִזָּה; וַהֲגִיָּא,
בֵּינֵיהֶם.

להראות את האזור ב google earth

ד וַיֵּצֵא אִישׁ-הַבָּנִים מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים, גְּלִית שָׁמוֹ
מִגֵּת: גָּבְהוּ, שֵׁשׁ אַמּוֹת וָזֶרֶת.

ה וְכֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל-רֹאשׁוֹ, וְשָׁרִיּוֹן קֶשֶׁקֶשִׁים הוּא
לְבוּשׁ; וּמִשְׁקַל, הַשָּׁרִיּוֹן--חֲמִשָּׁת-אַלְפִים שְׁקָלִים,
נְחֹשֶׁת.

ו וּמִצָּחַת נְחֹשֶׁת, עַל-רִגְלָיו; וְכִידּוֹן נְחֹשֶׁת, בֵּין
קַתְּפָיו.

ז וְחָץ (וְנֶעֱצָ) חֲנִיתוֹ, כְּמִנּוֹר אֲרָגִים, וְלִהְבֵּת חֲנִיתוֹ,
שֵׁשׁ-מֵאוֹת שְׁקָלִים בְּרֶזֶל; וְנִשָּׂא הַצָּנָה, הַלֵּךְ לִפְנָיו.

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A9%D7%A7%D7%9C>

ח וַיַּעֲמֵד, וַיִּקְרָא אֶל-מַעֲרַכַּת יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר לָהֶם,
לְמָה תִּצָּאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה: הֲלוֹא אֲנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי,
וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׂאוּל--בְּרוּ-לָכֶם אִישׁ, וְגִיד אֵלַי.

ט אִם-יוֹכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי, וְהִכְנִי--וְהִיִּינוּ לָכֶם,
לְעֲבָדִים; וְאִם-אֲנִי אוֹכַל-לוֹ, וְהִפִּיתִיו--וְהִיִּיתֶם
לָנוּ לְעֲבָדִים, וְעַבְדְּתֶם אֹתָנוּ.

י וַיֹּאמֶר, הַפְּלִשְׁתִּי, אֲנִי חִרְפְּתִי אֶת-מַעֲרָכוֹת
יִשְׂרָאֵל, הַיּוֹם הַזֶּה; תָּנוּ-לִי אִישׁ, וְנִלְחָמָה יַחַד.

יא וַיִּשְׁמַע שָׂאוּל וְכָל-יִשְׂרָאֵל, אֶת-דִּבְרֵי הַפְּלִשְׁתִּי
הָאֵלֶּה; וַיַּחֲתוּ וַיִּרְאוּ, מְאֹד. {פ}

גולית מחרף = מלגלג, אומר לצבא ישראל מי אתם?

יב וַדּוּד בֶּן-אִישׁ אֶפְרַתִּי הָזֶה, מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה,
וַשְּׁמוֹ יִשִּׁי, וְלוֹ שְׁמֹנֶה בָנִים; וְהָאִישׁ בִּימֵי שְׂאוּל,
זָקֵן בָּא בְּאֲנָשִׁים.

יג וַיָּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת בְּנֵי-יִשִּׁי, הַגְּדֹלִים--הֵלְכוּ אַחֲרֵי-
שְׂאוּל, לַמִּלְחָמָה; וְשֵׁם שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו, אֲשֶׁר הֵלְכוּ
בַּמִּלְחָמָה--אֱלִיאָב הַבְּכֹר וּמִשְׁנֶהוּ אַבִּינֶדָב,
וְהַשְּׁלִישִׁי שֵׁמָּה.

טו וַדּוּד הֵלֵךְ וַשָּׁב, מֵעַל שְׂאוּל, לָרְעוּת אֶת-צֹאן
אֲבִיו, בֵּית-לֶחֶם.

יז וַיֹּאמֶר יִשִּׁי לַדּוּד בְּנוֹ, קַח-נָא לְאַחִיךָ אִפְתָּ
הַקְּלִיא הַזֶּה, וְעֲשֵׂרָה לֶחֶם, הַזֶּה; וְהִרְץ הַמִּחְנֶה,
לְאַחִיךָ.

כב וַיֵּטֶשׂ דָּוִד אֶת-הַכְּלִים מֵעָלָיו, עַל-יַד שׁוּמֵר הַכְּלִים, וַיֵּרָא, חֲמֻעַרְכָּה; וַיָּבֵא, וַיִּשְׁאַל לְאַחֲיוֹ לְשָׁלוֹם.

כג וְהוּא מְדַבֵּר עִמָּם, וְהִנֵּה אִישׁ הַבְּנִים עוֹלָה גְלִית הַכְּלָשְׁתִּי שָׁמוּ מִגֹּת מַמְעֻרוֹת (מִמְעַרְכוֹת) פְּלִשְׁתִּים, וַיִּדְבֵּר, כְּדָבָרִים הָאֵלֶּה; וַיִּשְׁמַע, דָּוִד.

כד וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרֹאוֹתָם אֶת-הָאִישׁ; וַיִּנָּסוּ, מִפָּנָיו, וַיִּירָאוּ, מְאֹד.

כה וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הֲרֵאִיתֶם הָאִישׁ הֵלֶכָ הַזֶּה--כִּי לְחַרֵּף אֶת-יִשְׂרָאֵל, עָלָה; וְהִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר-יָבִינוּ יַעֲשֶׂנוּ הַמֶּלֶךְ עֹשֶׂר גָּדוֹל, וְאֶת-בֵּיתוֹ יִתֶּן-לוֹ, וְאֶת בֵּית אָבִיו, יַעֲשֶׂה חֲפָשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל. [פ]

כו וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-הָאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים עִמּוֹ לֵאמֹר, מִה-יַּעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יֵכָּה אֶת-הַכְּלָשְׁתִּי הַזֶּה, וְהִסִּיר חֲרָפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל: כִּי מִי, הַכְּלָשְׁתִּי הַעֲרֵל הַזֶּה, כִּי חָרַף, מַעֲרֻכֹת אֱלֹהִים חַיִּים.

לא וישמעו, הדברים, אשר, דבר דוד ;
ויגדו לפני-שאול, ויקחהו.

לב ויאמר דוד אל-שאול, אל-יפל לב-אדם
עליו ; עבדך ילך, ונלחם עם-הפלשתי הזה.

לג ויאמר שאול אל-דוד, לא תוכל ללכת
אל-הפלשתי הזה, להלחם, עמו : כי-נער
אתה, והוא איש מלחמה מנעריו. { ס }

לד ויאמר דוד אל-שאול, רעה הִיָּה עֲבֹדְךָ לְאִבִּי
בְּצֹאן; וְבֹא הָאָרִי וְאֶת-הַדֹּב, וְנִשְׂא שָׁה מִהַעֲדָר.

לה וְנִצַּאתִי אֶחָרָיו וְהִכְתִּיו, וְהִצַּלְתִּי מִפִּיּוֹ; וְנִקַּם עָלַי-
וְהִסְזַקְתִּי בְּזַקְתּוֹ, וְהִכְתִּיו וְהִמִּיתָיו.

לו גַּם אֶת-הָאָרִי גַם-הַדֹּב, הִכָּה עֲבֹדְךָ; וְהִנֵּה
הַפִּלְשְׁתִּי הָעָרַל הַזֶּה, קָאֵחַד מֵהֶם, כִּי חָרַף, מַעֲרַלְת
אֱלֹהִים חַיִּים. {ס}

לז ויאמר, דוד, 'הוּא אֲשֶׁר הִצַּלְנִי מִיַּד הָאָרִי וּמִיַּד
הַדֹּב, הוּא יִצִּילֵנִי מִיַּד הַפִּלְשְׁתִּי הַזֶּה; {ס} ויאמר
שאול אל-דוד לָךְ, וַיְהִי וַיְהִי עִמָּךְ.

לח וַיִּלְבֹּשׁ שָׂאוּל אֶת-דָּוִד מִדָּיו, וַנֶּתֶן קוֹבַע נְחוֹשֶׁת
עַל-רֹאשׁוֹ; וַיִּלְבֹּשׁ אֹתוֹ, שָׁרִיוֹן.

לט וַיַּחְגֹּר דָּוִד אֶת-חֲרָבוֹ מֵעַל לְמִדְּיוֹ וַיֵּאָלֶל לָלֶכֶת,
כִּי לֹא-נִסָּה, וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל לֹא אוֹכַל לָלֶכֶת
בְּיָלֶה, כִּי לֹא נִסִּיתִי; וַיִּסְרֹם דָּוִד, מֵעַלָּיו.

מ וַיִּקַּח מִקְלוֹ בְּיָדוֹ, וַיַּבְחֵר-לוֹ חֲמִשָּׁה חֲלָקִי-
אַבְנִים מִן-הַנֶּחֱל וַיִּשֶׂם אֹתָם בְּכָלִי הָרַעִים אֲשֶׁר-לוֹ
וּבִילְקוּט--וַקָּלְעוּ בְּיָדוֹ; וַיַּגֵּשׁ, אֶל-הַפִּלְשֹׁתִי.

מא וַיֵּלֶךְ, הַפְּלִשְׁתִּי, הַלֵּךְ וְקָרַב, אֶל-דָּוִד;
וְהָאִישׁ נָשָׂא הַצָּנָה, לִפְנָיו.

מב וַיִּבֶט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת-דָּוִד,
וַיִּבְזֶהוּ: כִּי-הָיָה נָעַר, וְאֶדְמֹנִי עִם-יָפֶה
מִרְאָה.

מג וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-דָּוִד, הֲכֶלֶב אָנֹכִי,
כִּי-אַתָּה בָּא-אֵלַי בַּמִּקְלוֹת; וַיִּקְלַל
הַפְּלִשְׁתִּי אֶת-דָּוִד, בְּאִלְהָיו.

מד וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-דָּוִד: לָכֵה אֵלַי--וְאַתָּנָה
אֶת-בְּשָׂרְךָ, לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֲמֹת הַשָּׂדֶה. {ס}

מה וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי, אַתָּה בָּא אֵלַי,
בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידּוֹן; וְאֲנִי בָא-אֵלֶיךָ, בְּשֵׁם
יְהוָה צְבָאוֹת, אֱלֹהֵי מִעְרָכוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר חֲרַפְתָּ.

מז וַיִּדְעוּ כָּל-הַקָּהָל הַזֶּה, כִּי-לֹא בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית
יְהוֹשִׁיעַ יְהוָה: כִּי לַיהוָה הַמִּלְחָמָה, וְנָתַן אֶתְכֶם
בְּיָדוֹ. {ס}

מח וְהָיָה כִּי-קָם הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּלָּךְ וַיִּקְרַב
לְקִרְאֵת דָּוִד; וַיַּמְהַר דָּוִד, וַיָּרֶץ הַמַּעְרָכָה
לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי.

מט וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת-גִּדּוֹ אֶל-הַכָּלִי, וַיִּקַּח
מִשָּׁם אֶבֶן וַיִּקְלַע, וַיַּךְ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-
מִצְחוֹ; וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ, וַיַּפֵּל עַל-פָּנָיו
אֶרְצָה.

<http://www.youtube.com/watch?v=hXIWh7c5css>

נא ויִרְצֵךְ דָּוִד וַיַּעֲמֵד אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקָּח
אֶת-חֶרְבּוֹ וַיִּשְׁלַח מִתְּעָרָה, וַיִּמָּתְתְּהוּ,
וַיִּכְרֹת-בָּהּ, אֶת-רֹאשׁוֹ; וַיֵּרָאוּ הַפְּלִשְׁתִּים
כִּי-מֵת גִּבּוֹרָם, וַיִּנָּסוּ.

נב וַיִּקְמוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיהוּדָה וַיִּרְעוּ,
וַיִּרְדְּפוּ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּים, עַד-בּוֹאֵד גִּיא, וְעַד
שְׁעָרֵי עֶקְרוֹן; וַיִּפְּלוּ חֲלָלִי פְּלִשְׁתִּים, בְּדֶרֶךְ
שְׁעָרִים, וְעַד-גֵּת, וְעַד-עֶקְרוֹן.

http://www.mapa.co.il/general/searchresult_locked.asp

http://www.mapa.co.il/general/searchresult_
 locked.asp?textsearch=%e8%e9%e5%ec%e9%e
 d&first=1&minx=109354.84375&miny=111296
 4.421875&maxx=166425.15625&maxy=11414
 99.578125&mapearthx=137890&mapearthy=1
 127232&mapzoom=15000&currheadertab=1&
 geosearchradius=50000¢erx=¢ery=&
 geopoiname=&sourcecx=&sourcecy=&sourcepoi
 nt=&sourceaddinfo=&rsf_viewstate=&filter=&f
 ilterpath=&subjectid=&textsearchwhere=%f6%
 e5%ee%fa+%f2%e6%f7%e4&resulttargetonm
 ap=on&UserEarthX=126374&UserEarthY=1135
 740&UserMapZoom=15000&LoadUserPosition
 =1&MapType=combination&ImagesOption=CO
 MB_&CurrMapTab=6&LoadPOIFromSession=&
 PNGLayers=

to גבר, לגבור
overcome
devoted עובד אלוהים
to God
idolater עובד אלילים

conservative שמרן

improvisation אלתור
invention המצאה
formula, נוסחה
convention

מאז ועד היום למדו דורות של תלמידים את הקרב הזה, וכולם למדו אותו בצורה אחת: הקטן גבר על הגדול. החלש ניצח את החזק. עובד האלוהים ניצח את עובד האלילים. אבל לדעתי כדאי לקרוא את הדברים אחרת: החכם גבר על הטיפש. המקורי ניצח את השמרן. האלתור גבר על הקונספציה, ההמצאה על הנוסחה.

שמואל א פרק יז

<http://www.mechon-mamre.org/i/t/t08a17.htm>

א ויאספו פלשתים את-מחניהם, למלחמה, ויאספו, שכה אשר ליהודה; ויחנו בין-שוכה ובין-עזקה, באפס דמים. **ב** ושאול ואיש-ישראל נאספו, ויחנו בעמק האלה; ויערכו מלחמה, לקראת פלשתים. **ג** ופלשתים למדים אל-ההר, מזה, וישראל למדים אל-ההר, מזה; והגיא, ביניהם. **ד** ויצא איש-הבנים ממחנות פלשתים, גלית שמו מגת: גבהו, שש אמות וזרת. **ה** וכוּבַע נחשת על-ראשו, ושריון קשקשים הוא לבוש; ומשקל, השריון--חמשת-אלפים שקלים, נחשת. **ו** ומצחת נחשת, על-רגליו; וכידון נחשת, בין כתפיו. **ז** וחץ (ועץ) חניתו, כמנור ארגים, ולהבת חניתו, שש-מאות שקלים ברזל; ונשא הצנה, הלך לפניו. **ח** ויעמד, ויקרא אל-מערכת ישראל, ויאמר להם, למה תצאו לערף מלחמה: הלא אנכי הפלשתי, ואתם עבדים לשאול--ברו-לכם איש, ויגד אלי. **ט** אם-יוכל להלחם אתי, והפני--והיינו לכם, לעבדים; ואם-אני אוכל-לו, והפיתיו--והייתם לנו לעבדים, ועבדתם אתנו. **י** ויאמר, הפלשתי, אני חרפתי את-מערכות ישראל, היום הזה; תנו-לי איש, ונלחמה יחד. **יא** וישמע שאול וכל-ישראל, את-דברי הפלשתי האלה; ויחתו ויראו, מאד. {פ}

יב ודוד בן-איש אפרתי הזה, מבית לחם יהודה, ושמו ישי, ולו שמונה בנים; והאיש בימי שאול, זקן בא באנשים. **יג** וילכו שלשת בני-ישי, הגדלים--הלכו אחרי-שאול, למלחמה; ושם שלשת בניו, אשר הלכו במלחמה--אליאב הבכור ומשנהו אבינדב, והשלשי שמה. **יד** ודוד, הוא הקטן; ושלשה, הגדלים, הלכו, אחרי שאול. {ס} **טו** ודוד הלך ושב, מעל שאול, לרעות את-צאן אביו, בית-לחם. **טז** ויגש הפלשתי, השכם והערב; ויתיצב, ארבעים יום. {פ}

יז ויאמר ישי לדוד בנו, קח-נא לאחיך איפת הקליא הזה, ועשרה לחם, הזה; והרץ המנחה, לאחיך. **יח** ואת עשרת חרצי החלב, האלה, תביא, לשר-האלף; ואת-אחיך תפקד לשלום, ואת-ערבתם תקח. **יט** ושאול והמה וכל-איש ישראל, בעמק האלה; נלחמים, עם-פלשתים. {ס} **כ** וישכם דוד בבקר, ויטש את-הצאן על-שמר, וישא וילך, כאשר צוהו ישי; ויבא, המעגלה, והחיל היצא אל-המערכה, והרעו במלחמה. **כא** ותערף ישראל ופלשתים, מערכה לקראת מערכה. **כב** ויטש דוד את-הכלים מעליו, על-יד שומר הכלים, וינץ, המערכה; ויבא, וישאל לאחיו לשלום. **כג** והוא מדבר עם, והנה איש הבנים עולה גלית הפלשתי שמו מגת ממערות (ממערכות) פלשתים, וידבר, כדברים האלה; וישמע, דוד. **כד** וכל איש ישראל, בראותם את-האיש; וינסו, מפניו, וייראו, מאד. **כה** ויאמר איש ישראל, הראיתם האיש העלה הזה--כי לחרף את-ישראל, עלה; והיה האיש אשר-נפנו יעשרנו המקלף עשר גדול, ואת-בתו יתן-לו, ואת בית אביו, יעשה חפשי בישראל. {פ}

כו ויאמר דוד, אל-האנשים העומדים עמו לאמר, מה-יעשה לאיש אשר יפה את-הפלשתי הקז, והסיר חרפה מעל ישראל: כי מי, הפלשתי הערל הזה, כי חרף, מערכות אלהים חיים. **כז** ויאמר לו העם, כדבר הזה לאמר: כה יעשה, לאיש אשר נפנו. **כח** וישמע אליאב אחיו הגדול, בדברו אל-האנשים; ויחר-אף אליאב בדוד ויאמר למה-זה ירדת, ועל-מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר--אני ידעתי את-זדנדך ואת רע לבבך, כי למען ראות המלחמה ירדת. **כט** ויאמר דוד, מה עשיתי עתה; הלא, דבר הוא. **ל** ויסב מאצלו אל-מול אחר, ויאמר כדבר הזה; וישבהו העם דבר, כדבר הראשון. **לא** וישמעו, הדברים, אשר, דבר דוד; ויגדו לפני-שאול, ויסקחו. **לב** ויאמר דוד אל-שאול, אל-יפל לב-אדם עליו; עבדך ילך, ונלחם עם-הפלשתי

הָזָה. **לג** וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל-דָּוִד, לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה, לְהַלְחֵם, עִמּוֹ: כִּי-נֶעַר אַתָּה, וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְעָרָיו. {ס} **לד** וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שְׂאוֹל, רַעְיָה הִנֵּה עֹבְדֵךְ לְאִבּוֹ בְּצֹאן; וּבֹא הָאָרִי וְאֶת-הַדּוֹב, וְנִשָּׂא שָׁה מִהֶעֶדֶר. **לה** וַיִּצְאֵתִי אַחֲרָיו וְהַפְּתִיו, וְהִצַּלְתִּי מִפּוֹ; וַיִּקָּם עָלַי--וְהִחֲזִיקְתִּי בְּזִקְנוֹ, וְהַפְּתִיו וְהִמִּיתִיו. **לו** גַּם אֶת-הָאָרִי גַם-הַדּוֹב, הִכָּה עֹבְדֵךְ; וְהִנֵּה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרֵל הַזֶּה, כְּאַחַד מֵהֶם, כִּי חָרַף, מַעֲרֹכֶת אֱלֹהִים חַיִּים. {ס} **לז** וַיֹּאמֶר, דָּוִד, יְהוָה אֲשֶׁר הִצַּלְנִי מִיַּד הָאָרִי וּמִיַּד הַדּוֹב, הוּא יִצְּלֵנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה; {ס} וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל-דָּוִד לֵךְ, וַיְהִי וַיְהִי עִמָּךְ. **לח** וַיִּלְבֹּשׁ שְׂאוֹל אֶת-דָּוִד מִדְּיוֹ, וַנֶּתַן קוֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל-רֹאשׁוֹ; וַיַּלְבֹּשׁ אֹתוֹ, שָׂרִיוֹן. **לט** וַיַּחְגֹּר דָּוִד אֶת-חַרְבּוֹ מֵעַל לְמִדְּיוֹ וַיֵּאָל לָלֶכֶת, כִּי לֹא-נָסָה, וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שְׂאוֹל לֹא אוּכַל לָלֶכֶת בְּאַלְהָה, כִּי לֹא נָסִיתִי; וַיִּסְרֹם דָּוִד, מֵעָלָיו. **מ** וַיִּקַּח מִקְלוֹ בְּיָדוֹ, וַיִּבְחַר-לוֹ חֲמֹשֶׁה חֲלָקִי-אַבְנִים מִן-הַנֶּחֱל וַיִּשֶׂם אֹתָם בְּכָלִי הָרַעִים אֲשֶׁר-לוֹ וּבִיִּלְקוּט--וַקְלָעוּ בְּיָדוֹ; וַיִּגֶשׁ, אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי. **מא** וַיִּלָּךְ, הַפְּלִשְׁתִּי, הַלָּךְ וְקָרַב, אֶל-דָּוִד; וְהָאִישׁ נָשָׂא הַצֶּנֶה, לִפְנָיו. **מב** וַיִּבֹט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת-דָּוִד, וַיִּבְזֶהוּ: כִּי-הִנֵּה נֶעַר, וְאִדְמָנִי עִם-יָפֶה מִרְאָה. **מג** וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-דָּוִד, הִכְלָב אָנֹכִי, כִּי-אַתָּה בֶּא-אֱלִי בַּמִּקְלוֹת; וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת-דָּוִד, בְּאַלְהָיו. **מד** וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-דָּוִד: לָכֵה אֵלַי--וְאַתָּה אֶת-בִּשְׂרָךְ, לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֵמַת הַשָּׂדֶה. {ס} **מה** וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי, אַתָּה בֶּא אֱלִי, בְּחָרֶב וּבְחִנִּית וּבְכִידוֹן; וְאַנֹכִי בֶּא-אֱלִיד, בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת, אֱלֹהֵי מַעֲרֹכוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר חָרַפְתָּ. **מו** הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרֶךְ יְהוָה בְּיָדִי וְהַפִּיתֶךָ, וְהִסְרֹתִי אֶת-רֹאשְׁךָ מֵעַלֶיךָ, וְנָתַתִּי פָגֶר מִחֲנִה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה, לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחִיַּת הָאָרֶץ; וַיִּדְעוּ, כָּל-הָאָרֶץ, כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים, לְיִשְׂרָאֵל. **מז** וַיִּדְעוּ כָל-הַקָּהָל הַזֶּה, כִּי-לֹא בְּחָרֶב וּבְחִנִּית יְהוֹשִׁיעַ יְהוָה: כִּי לַיהוָה הַמִּלְחָמָה, וַנֶּתַן אֹתָכֶם בְּיָדוֹ. {ס} **מח** וְהִנֵּה כִּי-קָם הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּלָּךְ וַיִּקְרַב לְקִרְאֵת דָּוִד; וַיִּמָּהֵר דָּוִד, וַיָּרֶץ הַמַּעֲרָכָה לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי. **מט** וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת-יָדוֹ אֶל-הַכְּלִי, וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיִּקְלַע, וַיָּךְ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-מִצְחוֹ; וַתִּטְבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ, וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו אֶרֶצָה. **נ** וַיַּחֲזֹק דָּוִד מִן-הַפְּלִשְׁתִּי בַקֶּלַע וּבָאֶבֶן, וַיָּךְ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמָּתֶהוּ; וַחֲרַב, אֵין בְּיַד-דָּוִד. **נא** וַיָּרֶץ דָּוִד וַיַּעֲמֵד אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת-חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלַףָּה מִתַּעֲרָה, וַיִּמָּתֶהוּ, וַיִּכְרַת-בָּהּ, אֶת-רֹאשׁוֹ; וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי-מָת גִּבּוֹרָם, וַיִּנָּסוּ. **נב** וַיִּקְמוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיַּהוּדָה וַיִּרְעוּ, וַיִּרְדְּפוּ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּים, עַד-בּוֹאֶךָ גִּיא, וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן; וַיִּפְּלוּ חֲלָלִי פְּלִשְׁתִּים, בְּדֶרֶךְ שַׁעֲרִים, וְעַד-גֹּת, וְעַד-עֶקְרוֹן. **נג** וַיָּשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִדִּלֶּק אַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים; וַיִּשְׁשׁוּ, אֶת-מַחֲנֵיהֶם. **נד** וַיִּקַּח דָּוִד אֶת-רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּבְאֶהוּ יְרוּשָׁלַם; וְאֶת-כָּלִיו, שָׁם בְּאַהֲלוֹ. {ס} **נה** וַיִּכְרְאוּת שְׂאוֹל אֶת-דָּוִד, יָצָא לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי, אָמַר אֶל-אַבְנֵר שֶׁר הַצָּבָא, בֶּן-מִי-זֶה הַנֶּעַר אַבְנֵר; וַיֹּאמֶר אַבְנֵר, חִי-נִפְשָׁךְ הַמֶּלֶךְ אִם-יִדְעָתִי. **נו** וַיֹּאמֶר, הַמֶּלֶךְ: שְׂאֵל אֶתָּה, בֶּן-מִי-זֶה הָעָלָם. {ס} **נז** וַיָּשׁוּב דָּוִד, מִהַכּוֹת אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּקַּח אֹתוֹ אַבְנֵר, וַיִּבְאֶהוּ לִפְנֵי שְׂאוֹל; וְרֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי, בְּיָדוֹ. **נח** וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂאוֹל, בֶּן-מִי אַתָּה הַנֶּעַר; וַיֹּאמֶר דָּוִד, בֶּן-עֹבְדֵךְ יִשִּׁי בֵּית הַלְּחָמִי.

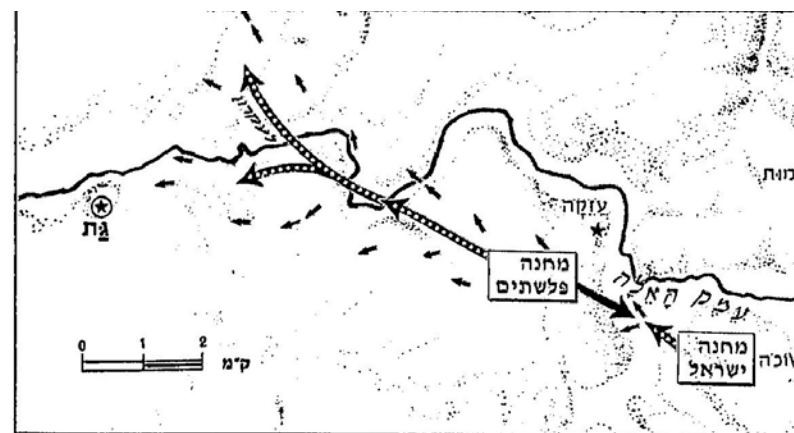
וַיֵּחַנוּ בֵּין-שׁוֹכָה וּבֵין-עֶזְקָה

שמואל-א י"ז

מלחמת דויד וגלית שנת 1010 בקירוב

מוֹצְאוֹ של דויד מבית לחם יהודה, העיר החשובה שבמרכז תחום ההתיישבות של יהודה. תבונתו וגבורתו סייעו בידו לעלות במהירות בחצר שאול וליעשות שר אלף (שמ"א יח 13) וחתן המלך (שם 17-30). אפשר ששאול קיווה להדק את קשריו עם יהודה על-ידי התחתנות במשפחה יהודאית נכבדה.

מלחמת דויד וגלית היא חלק מן המאבק המתמיד עם פלשת שנמשך כל ימי שאול. גלית הגיתי, המצויד בנשק כבד, הוא לוחם ביניים אופייני לגזיי הים. הלוחם הישראלי יכול היה לעמוד מולו רק הזדות לאומץ לבו ולזריזותו הרבה. המאבק בין ישראל לפלשתים ניטש על יישובי הקפר שבשפלה. הפלשתים, שהשתלטו על עֶזְקָה, שאפו לכבוש גם את שׁוֹכָה שמעברו האחר של עמק האֶלֶה.

שמואל-א יז

קרב דוד וגלית

מעובד מתוך: "ראשית", מאיר שלו, הוצאת עם עובד, 2008

פסוקים א'-יא'

valley עמק
hill גבעה
wooded מיוערת
rocky מסולעת
intersection צומת
to approximate לשער
camps מחנות
shallow שטוח
riverbed אפיק

giant ענק
cubits אמות
span זרת
armored משוריין
armed חמוש
to dare העז, להעז
to face להתייצב
anonymous אלמוני
מזון – אוכל

Philistine פלשתי
contempt ביזוי
to strike יכה, להכות
to remove הסיר, להסיר
disgrace חרפה
to testify מעיד, להעיד
Sheppard רועה
adventurous שוחר הרפתקאות
uncircumcised ערל
to curse חרף, לחרף
the armies מערכות
בקרב – בין
to express הביע להביע

המלחמה נערכה בעמק האלה, בין שוכה ובין עזקה. שוכה היא הגבעה המיוערת שמדרום לקיבוץ נתיב הל"ה ועזקה היא הגבעה המסולעת שמדרום-מערב לצומת זכריה. את שתיהן אפשר לראות גם היום, ולשער את מיקום המחנות בעמק השטוח ביניהן, משני צדי אפיקו של נחל האלה.

הפלשתים שלחו "איש ביניים", גוליית הגתי שמו – ענק מפחיד, גובהו שש אמות וזרת והוא משוריין וחמוש מכף רגל ועד ראש. הוא הציע לישראלים לשלוח מישהו שיילחם נגדו מלחמת ביניים, רק שניהם לבדם, וכך ייקבעו תוצאות הקרב בלי שייפלו בו לוחמים רבים. איש לא העז להתייצב מולו, עד שבא דוד, נער אלמוני מבית-לחם שאביו שלח אותו להביא מזון לשלושת אחיו המגויסים.

פסוקים יב'-כה'

לשמע דברי הפלשתי, ובהם ביזוי ישראל ואלוהיו, התעניין דוד: "מה יעשה לאיש אשר יכה את הפלשתי הלז והסיר חרפה מעל ישראל?" ואף הוסיף משפט המעיד על כך שלא סתם רועה כבשים צעיר ושוחר הרפתקאות עומד לפנינו, אלא מי שיש לו פוטנציאל ותכונות של מנהיג: "כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף מערכות אלוהים חיים?"

כך התהלך דוד בקרב החיילים, שאל וחקר והביע דעות, עד שהגיעו הדברים לאוזני שאול. דוד הובא לפניו והביע רצון להילחם בגוליית.

"לא תוכל ללכת אל הפלשתי הזה להילחם עמו," אמר שאול, "כי נער אתה, והוא איש מלחמה מנעוריו."

התעקש, להתעקש ti insist, be stubborn
 חיות טרף predators
 גבר, לגבור to overtake
 ארי lion
 דב bear
 נוסח wording, style
 ביטחון confidence
 לתת את הדעת – לחשוב to put the mind to
 פרס, פרסים rewards
 הופיע, להופיע to appear
 מורכב לב - פחד
 תבוסתנות defeatism

דוד התעקש. הוא כבר לחם בחיות טרף, סיפר למלך, ואף גבר עליהן: "ה' אשר הצילני מיד הארי ומיד הדב, הוא יצילני מיד הפלשתי הזה", אמר, וגם הנוסח הזה מביע את הביטחון הממלא אותו. אבל שאול לא הבין את משמעותו ואף לא נתן עליה את דעתו. זו נתונה היתה רק לבעיה שלפניו – על אף הפרסים שהבטיח, לא התנדב איש מחייליו להילחם בגוליית, שהופיע יום אחרי יום ועורר במחנה ישראל מורד לב ותבוסתנות.

פסוקים לב'-מ'

חרב sword
 מדים battle dress
 קסדה helmet
 חגר, לחגור to gird
 מקל, מקלו stick
 חלוקי אבנים river rock
 כלי רועים the sheppard's cloak
 ילקוט backpack
 קלע, קלע sling

שוב לא היו לו אפשרויות רבות. "לך, וה' יהיה עמך", הוא אמר לדוד, אך ליתר ביטחון הציע לו חרב, מדים, קסדה ושריון. הנער חגר את כלי המלחמה ומיד הסיר אותם מעליו. "לא אוכל ללכת באלה כי לא ניסיתי", אמר. "ויקח מקלו בידו ויבחר לו חמשה חלוקי אבנים מן הנחל וישם אותם בכלי הרועים אשר לו ובילקוט, וקלעו בידו, ויגש אל הפלשתי."

פסוקים מא'-מג'

<http://www.youtube.com/watch?v=hXIWh7c5css>

(גטה זמנה והקלע האתיופי)

פגיעה a strike, injury
 אויב, אויבו enemy
 יתרון advantage
 כלי נשק weapon
 גברתן strong man
 מנוסה experienced
 הטלת חנית throwing a spear
 הסתייפות fencing
 מיומן well trained
 טווח range

הקלע אפשר לדוד פגיעה באויבו, אבל היה לו יתרון נוסף, הוא אפשר לו להתרחק מפגיעת כלי נשקו. הוא ידע שאין לו סיכוי לנצח את הפלשתי הגברתן והמנוסה בהטלת חנית או בהסתייפות. לכן בחר בקלע, שהיה מיומן בהפעלתו ויתרונו החשוב הוא טווח הפגיעה הגדול שלו, גדול הרבה מטווח חניתו של גוליית, שלא לדבר על חרבו.

בקלע ובאבן

צינה shield
 לצמצם to narrow
 נועדו were intended for

"וילך הפלשתי הולך וקרב אל דוד והאיש נושא הצינה לפניו." גוליית ביקש לצמצם מרחק, כדי שיוכל להשתמש בחניתו ובחרבו, כלי נשק שנועדו לקרב פנים אל פנים, מטווח קרוב יחסית. עתה מבין

מקופל folded
נעלב, להעלב to be insulted
בוז contempt

בשר, בשר flesh
עוף bird, fowl
בהמה animal

התגרה, להתגרות to irritate
זעם rage
זהירות cautiousness

כמקובל as usual, as expected
דוקרב duel
נאום speech
מלהיב exciting

עידוד עצמי self encouragement
נקט, לנקוט to take (a stance)

נוטע, לנטוע to plant

סובב, לסובב to spin
מצח, מצח forehead
טבוע, לטבוע to imprint
יך, להכות to strike

ישלפה, לשלף to draw (a weapon)
תערה, תער sheath (biblical)
ינוס, לנוס to flee

נדנה, נדן sheath
מעידה, להעיד to testify
אחז – החזיק

מדיניות policy
דורש, לדרוש to require

הקורא גם את תפקידו של המקל שביד דוד. גוליית לא ראה את חלוקי האבנים שבכיסו ובילקוטו, ולא את הקלע, שהיה מקופל בכף ידו. הוא ראה נער עם מקל, נעלב והתמלא כעס ובוז. "ויאמר הפלשתי אל דוד: הכלב אנוכי כי אתה בא אלי במקלות? ויקלל הפלשתי את דוד באלוהיו, ויאמר הפלשתי אל דוד: לֵךְה אלי ואתנה את בשרך לעוף השמים ולבהמת השדה."

גם המלים "לֵךְה אלי" מעידות על הצורך של גוליית בהתקרבותו של דוד. הוא אף התגרה בו וקילל את אלוהיו כדי שיתמלא זעם ויאבד את זהירותו ויתקרב עוד, וכך יאפשר לו להשתמש בכלי נשקו, תחילה בחנית ואזי בחרב, כמקובל בדו-קרב. אבל דוד התרחק הן מגוליית והן מן המקובל. ממרחק בטוח הוא נשא נאום קצר ומלהיב

אין זה סתם עידוד עצמי של לוחם, אלא המשך הקו שנקט דוד מרגע בואו אל שדה הקרב, קו של מנהיגות.

פסוקים מד'-מז', מח'-נא'

ועוד הפלשתי הזועם הולך ומתקרב, רץ דוד לקראתו, נוטע בו את התקווה לקרב פנים אל פנים, אבל במרחק בטוח הוציא חלוק אבן "מן הכלי", כלומר, מכיס בגדו, סובב את הקלע, ירה ופגע במצחו: "ותטבע האבן במצחו ויפול על פניו ארצה. ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן, ויך את הפלשתי וימיתו, וחרב אין ביד דוד. ויך דוד ויעמוד אל הפלשתי, וייקח את חרבו וישלפה מתערה וימותתהו ויכרות בה את ראשו. ויראו הפלשתים כי מת גיבורם וינוסו." העובדה שדוד שלף את חרב גוליית מנדנה מעידה שגוליית עוד לא אחז אותה בידו. מכאן לומד הקורא על המרחק הגדול שממנו קלע את האבן, מרחק שלא הצדיק את שליפת החרב ביד גוליית. אבל היא מעידה על עוד דבר: על מדיניות הכתיבה של הסופר, שמאפשר לקורא, ואף דורש ממנו, להבין דבר מתוך דבר ולא מסביר לו כל פרט.

גבר, לגבור to overcome
 עובד אלוהים devoted to God
 עובד אלילים idolater

שמרן conservative

אלתור improvisation
 המצאה invention
 נוסחה formula, convention

מאז ועד היום למדו דורות של תלמידים את הקרב הזה, וכולם למדו אותו בצורה אחת: הקטן גבר על הגדול. החלש ניצח את החזק. עובד האלוהים ניצח את עובד האלילים. אבל לדעתי כדאי לקרוא את הדברים אחרת: החכם גבר על הטיפש. המקורי ניצח את השמרן. האלתור גבר על הקונספציה, ההמצאה על הנוסחה.

דוד הצעיר יהודה עמיחי

תשואות applause

שריון, שריונות armor

חבטות smacks

צרוד hoarse

קלל, לקלל to curse

ירקו, לירוק to spit

גלמוד lonely

חש - הרגיש

היכן – איפה

ינח, להניח to put, rest

משום מה for some reason

תלתליו, תלתלים curls

כבד heavy

מיותר unnecessary, redundant

נדדו, לנדוד to wander

אַחַר הַתְּשׁוּאוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת

חָזַר דָּוִד אֶל כָּל הַנְּעָרִים,

וּכְבַּר הָרוּעֵשִׁים בְּשָׂרֵיוֹנוֹת

הָיוּ כָּל כֶּךָ מְבַגְּרִים.

בְּחִבָּטוֹת כְּתָף, בְּצָחוֹק צְרוּד.

וּמִיֶּשְׁהוּ קָלִל וְאַחֲדִים

יִרְקוּ. אֲבָל דָּוִד הָיָה גִלְמוּד

וְחָשׁ לְרֵאשׁוֹנָה שָׁאִין עוֹד דְּוִדִּים.

וְלֹא יָדַע פְּתָאם הֵיכָן יִנַּח

אֶת רֹאשׁ גְּלִית שְׁמִשׁוּם מָה שָׁכַח

וְעוֹד הֶחֱזִיק אוֹתוֹ בְּתִלְתְּלָיו.

כְּבֵד וּמִיתָר הָיָה עֲכָשׁוּ

וְצִפְרֵי הָדָם שֶׁנִּדְּדוּ הָרַחֵק

שׁוֹב לֹא שָׁמְעוּ. כְּמוֹהוּ, אֶת הָעַם צוֹעֵק.

גוליית

להקת כוורת, מילים: אלון אולארצ'יק ודני סנדרסון לחן: דני סנדרסון

bandaid, dressing	תחבושת
to reveal	נגלה, לגלות
spring	אביב
ant	נמלה
tune, melody	מנגינה
elephant	פיל
heroes	גיבורים
to flee	ברחו, לברוח
fighters	לוחמים
to forge	זייפו, לזייף
demon	שד
preschool	גנון
stood at attention	עברו לדום
to manage to	הספיק, להספיק
rock	סלע
to practice	התאמן, להתאמן
flute	חליל

זהו שיר מאוד עצוב
הנושא כזה כאוב,
אם תשים תחבושת,
לא יעזור לך שנתיים.
הגיבור של הסיפור
להגיד אותו אסור,
נגלה רק שהשם שלו
כמו אפריים.

יום אביב בכפר קטן
ציפורים שרות בגן,
נמלה עוברת
אך המנגינה נשארת.
בחצר נולד תינוק
ומיד התחיל לצעוק
"לא קוראים לי 'פריים' -
שמי גוליית ולא אחרת!"

כל התנ"ך פחד ממנו כמו מפיל,
גיבורים ברחו הביתה,
לוחמים זייפו תגיל.
הם קראו לו "השד מאשקלון".

בגנון אמר שלום
ילדים עברו לדום,
בן חמש וכבר הספיק
להביא הביתה סלע.
התאמן כל יום שעות
בלהפריע לחיות,
יש אומרים היה לו קול
נמוך מים המלח.

כל התנ"ך פחד ממנו כמו מפיל
גיבורים ברחו הביתה
לוחמים למדו חליל
הם קראו לו בשקט מרחוק.

הנה בא אלינו, בא אלינו
גולי, גוליית
מקווה שגם הפעם
הוא יחשוב אותי נחמד.

הנה בא אלינו, בא אלינו
גולי, גוליית,
מקוה שלא ידרוך עלי,
יעשה אותי גמד.

דוד מלך ישראל
קם בבוקר לטייל,
מרחוק רואה המון סואן
צועק "הצילו!"
בלי לחשוב יותר מיום
התייצב על המקום,
חוץ משני גמלים וגדי
עוד לא ידעו אז מיהו.

"בוא אלי, גוליית נחמד,
שב אצלי על כף היד."
"ככה מדברים?"
שאל גוליית באשקלונית.
דוד מלך התעצבן,
"הרוגטקה תנגן!"
אבן לעברו ירה,
קלע לו בול בפוני.

כל התנ"ך אמר תודה והתרגש,
"אם תרצה להיות מלכנו,
תתקשר מחר בשש"
ומאז לא שמעו אותם אומרים,

הנה בא אלינו, בא אלינו...

מקווה שלא ידרוך עלי
מקווה שלא יקפוץ עלי
הנה בא אלינו גוליית

ידרוך, לדרוך to step
גמד dwarf

המון crowd
סואן - רועש

התייצב, להתייצב to present oneself

גמלים camels
גדי kid, young goat

רוגטקה - קלע sling
קלע, לקלוע to hit (a target)
בול bull's eye
פוני bangs (hair)

התרגש became emotional

<https://www.youtube.com/watch?v=i4eNSLHn2m0>